

Arran de l'obertura del tràmit d'audiència i informació pública (26 de desembre de 2024) per realitzar aportacions al projecte d'ordre de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació per la qual es convoca el procediment de consulta als representants legals de l'alumnat per a triar la llengua base aplicable a partir del curs acadèmic 2025-2026, de conformitat amb el que estableix la disposició transitòria segona de la Llei 1/2024, de 27 de juny, de la Generalitat, per la qual es regula la llibertat educativa. **Aquesta normativa planteja qüestions sobre els drets lingüístics de l'alumnat, la seguretat jurídica de les famílies i el futur del valencià com a llengua minoritzada.**

- 1- El fals dret de triar:** La Llei 1/2024 estableix el dret de les famílies a triar la llengua base de l'ensenyament, valencià o castellà, però omet consideracions fonamentals:

Triar un centre educatiu implica triar llengua: Les famílies ja seleccionen el centre educatiu basant-se en l'oferta lingüística. Modificar aquesta oferta vulnera la confiança legítima i la seguretat jurídica d'aquestes famílies, especialment per a aquelles que esperen que les condicions inicials es mantinguen durant tot el procés educatiu.

Una premissa falsa: Aquest suposat dret no només genera inseguretat jurídica, sinó que també posa en risc la protecció de la llengua pròpia del territori en un context de desigualtat lingüística creixent. Lluny de garantir el desenvolupament d'aquesta llengua minoritzada, la llei en dificulta activament la promoció, ja que no proporciona mecanismes adequats per revertir la seua situació de desavantatge.

2 - La llei contravé drets establerts:

- a)** En primer lloc entra en conflicte amb la **Carta Europea defensa els drets de les llengües minoritàries** i estableix que:

Són una expressió de la riquesa cultural europea.

Requereixen accions resolutives per promoure-les i protegir-les.

S'ha de facilitar i promoure el seu ús en tots els àmbits i nivells educatius.

Es prohibeixen accions discriminatòries o restrictives que comprometen el seu manteniment o desenvolupament.

La Llei 1/2024 sobre la que es basa aquesta consulta no solament no compleix amb aquestes directrius, sinó que dificulta la promoció del valencià, ja que redueix les hores lectives en valencià a un màxim del 12% en zones castellanoparlants i a percentatges molt baixos en zones valencianoparlants. Aquesta asimetria comprometrà l'assoliment de la competència bilingüe i desvaloritzarà el valencià socialment.

- b) La Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià:** La LUEV, aprovada el 1983, va establir les bases per a la protecció i promoció del valencià, incloent-hi l'ensenyament progressiu en zones castellanoparlants. La Llei 1/2024 entra en conflicte amb aquest marc perquè:

Perpetua la desigualtat lingüística.

Limita el model d'immersió, imprescindible per a revertir la situació de minorització.

Trenca el consens educatiu establert per la LUEV i compromet el bilingüisme real.

- c) L'Estatut d'Autonomia** del nostre territori consagra el valencià com a llengua pròpia i n'estableix la protecció i promoció com a principis fonamentals. La implementació de la Llei

1/2024 redueix dràsticament la presència del valencià en l'educació, contravenint aquest mandat estatutari. En concret, l'**article 6.5** afirma que "S'atorgarà una especial protecció i respecte a la recuperació del valencià", mentre que l'article 6.2 reconeix el dret de tots els ciutadans a conèixer i utilitzar la llengua pròpia, així com a rebre ensenyament en i del valencià. **La Generalitat té l'obligació de garantir aquests drets de manera efectiva; en cas contrari, incorreria en una falta greu en l'exercici de les seues funcions.**

D) Pel que fa a la **Constitució Espanyola**, aquesta reconeix l'oficialitat de les llengües cooficials i, en el seu **article 3.3** del títol preliminar, subratlla que "La riquesa de les distintes modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'un especial respecte i protecció." La Llei 1/2024, però, incompleix aquest precepte, ja que arracona el valencià i en limita el seu ús en l'àmbit educatiu.

e) A més, la **disposició addicional trigèsima vuitena de la Llei Orgànica 2/2006**, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la **Llei Orgànica 3/2020**, de 29 de desembre (LOMLOE), garanteix el dret de l'alumnat a rebre ensenyament en castellà i en les llengües cooficials dins els seus respectius territoris. També encomana a les Administracions educatives la tasca de garantir aquest dret, i especifica que «en finalitzar l'educació bàsica, tots els alumnes i alumnes hauran d'assolir un domini ple i equivalent en la llengua castellana i, si escau, en la llengua cooficial corresponent». La Llei 1/2024 no només no assegura aquesta equitat, sinó que contribueix a una desigualtat creixent entre ambdues llengües.

3-Aspectes jurídics i institucionals

- a) L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), que en un informe publicat el 26 d'abril va afirmar que la Llei de Llibertat Educativa "omet tota referència a l'especial respecte i protecció que mereix el valencià, ignorant el mandat constitucional i estatutari".
- b) La Universitat de València (UV), en un informe d'abril de 2024, analitzà aquesta llei i concloué que els percentatges docents proposats no garanteixen l'assoliment de la competència comunicativa en les dues llengües oficials en finalitzar els estudis obligatoris, tal com exigeixen la LUEV (article 19.2) i la LOE (article 2), perquè no es basen en cap fonament empíric sòlid.
- c) Les investigacions i els pronunciaments d'institucions qualificades avalen la necessitat d'incrementar la docència en la llengua més desprotegida fins a un mínim del 50% del temps lectiu en contextos plurilingües. En l'àmbit de recerca sobre programes plurilingües, hi ha un consens quasi unànim: l'ús vehicular de la llengua minoritzada ha de ser majoritari i mai hauria de baixar d'aquest llinar.
- d) El castellà és el mitjà de relació predominant entre l'alumnat valencià, reproduint així el paper preeminent que aquesta llengua ocupa en totes les esferes de la vida socioeconòmica, cultural i mediàtica. Per a algunes persones, l'escola és l'únic lloc on escolten el valencià, fet que agreuja la situació dels alumnes més vulnerables, especialment els fills de famílies immigrants, tant d'Espanya com d'altres països. Aquests alumnes corren el risc de sentir-se estrangers en el seu propi territori, València, limitant així les seues oportunitats laborals, culturals i socials per no conèixer la llengua pròpia. Aquesta situació revela un biaix classista en la llei, que perpetua desigualtats en lloc de corregir-les.

4- Afectació a centres desplaçats per la DANA

Hi ha centres educatius que encara no han pogut reobrir o tenen l'alumnat desplaçat. Això impossibilita: La informació a les famílies dins el termini de cinc dies hàbils, com exigeix l'article

4 de l'ordre. Garantir espais segurs i adequats per a la participació telemàtica, tal com estableix l'article 8.3.

A més, algunes famílies afectades han perdut la connexió a internet o els dispositius electrònics.

5- Criteri de creació de grups-classe

L'agrupació d'alumnat segons la llengua base vulnera els principis d'equitat i inclusió educativa establerts al Decret 104/2018 i la LOMLOE. Això pot:

- Obstaculitzar la cohesió social i la convivència als centres.
- Menystenir les necessitats educatives, emocionals, de gènere i procedència, perjudicant la igualtat d'oportunitats.

6- Sistema de punts discriminatori

Els criteris per a desfer empats són arbitràriament discriminatoris i no tenen base pedagògica. Aquest sistema vulnera els principis d'inclusió i igualtat educativa, contravenint la LOMLOE i el Decret 104/2018.

7- Recurs d'inconstitucionalitat

D'altra banda, cal remarcar que la Llei 1/2024 es troba actualment sotmesa a un recurs d'inconstitucionalitat promogut per 50 diputats, fet que genera una situació d'incertesa jurídica. En aquest context, **resulta essencial suspendre qualsevol mesura u ordre derivada de la llei fins que el Tribunal Constitucional es pronuncie**. Implementar accions basades en una norma impugnada podria desencadenar **conflictes jurídics i socials, a més de crear inseguretat en l'alumnat i dificultar els seus processos d'aprenentatge**.

Per tots aquests motius, SOL.LICITE la retirada d'aquesta ordre i la no realització de la consulta, atès que vulnera la promoció del valencià, l'equitat educativa i els drets de les famílies, especialment en contextos de desigualtat i exclusió.